

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/22/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012201450
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2015
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1012201450.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci žalobcu: TRANS TAH, s.r.o., IČO: 35 721 456, so sídlom Mladoboleslavská č. 1/4880, 902 01 Pezinok, zast.: JUDr. Katarínou Jurkovičovou, advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie Kapitulská č. 21, 917 01 Trnava, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8 - 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. októbra 2013 č. k. 5S/253/2012-25, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. októbra 2013 č. k. 5S/253/2012-25 r u š í a v e c m u v r a c í a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. 24899-2/2012-BA z 28.05.2012 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie“ - č. 1. 6) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z. z.“) v zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava č. 704-0212288312-GC04/12, z 21. februára 2012 (ďalej na účely tohto rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie“, resp. „prvostupňový orgán“), ktorým žalobcovi ako zamestnávateľovi predpísala za úplné roky 2004 až 2007 ako aj za obdobie mesiacov 01 až 05, 07 až 08, 10 a 11 roku 2008 penále v sume 7.325,72 €.

2. Uvedené penále bolo vypočítané tabuľkovou formou z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného do garančného fondu, poistného na poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej na účely rozsudku tiež „zameškané odvody“) vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania.

3. S odkazom na ustanovenia § 141 ods. 1, § 142 ods. 1, § 143 ods. 2, § 240 ods. 1 a 2, § 293ap, § 293bl ods. 1 a 2 zák. č. 461/2003 Z. z. ako aj § 26 ods. 1, § 27 ods. 3 a § 28 ods. 2 zákona č. 43/2004

Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení žalovaná vyjadrila svoj záver k námietke žalobcu, že penále nemalo byť predpísané v uvedenej výške, ale po zohľadnení § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. ako „generálneho pardonu“ iba vo výške 184,56 € za obdobie august 2008, nasledovne:

„Podľa vyjadrenia Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, účastník konania nespĺňa podmienky na odpustenie povinnosti zaplatiť penále v zmysle vyššie citovaného ustanovenia zákona, pretože časť poistného a príspevkov za august 2008, poistné a príspevky za november 2009 a zvýšené poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania neboli uhradené do 30. apríla 2010. Podmienkou pre odpustenie povinnosti platiť penále v zmysle § 293bl ods. 1 zákona je najneskôr do 30. apríla 2010 mať uhradené celé poistné za obdobie do 31. decembra 2009.“

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

4. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca prostredníctvom právneho zástupcu na Krajský súd v Bratislave žalobu zo dňa 30.07.2012.

5. Žalobca najmä uvádzal, že hlavným dôvodom prvostupňového rozhodnutia, ktoré si osvojil žalovaný, bola skutočnosť, že žalobca nespĺnil údajnú podmienku pre odpustenie penále v zmysle § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. Podľa žalobcu uvedené ustanovenie naopak celkom jasne konštatuje, že penále viažuce sa na poistné a príspevky, ktoré boli zaplatené najneskôr do 30.04.2010, sa nepredpíše.

V súvislosti s uvedeným žalobca uvádza, že z administratívneho spisu (výkaz dlžného poistenia a príspevkov) je zrejmé, že vo všetkých prípadoch sa jedná o poistné a príspevky, ktoré boli za obdobie pred 01.01.2010 a zároveň, že takmer všetky boli zaplatené do 30.04.2010.

6. Ďalej pripustil, že iba dve platby (391,93 € splatné 30.09.2008 a zaplatené 29.04.2011 a 0,40 eur splatné 30.09.2008 a zaplatené 20.12.2010) boli zaplatené po 30.04.2010, a preto uznal, že sa ich tzv. generálny pardon na penále netýka.

Všetko ostatné penále vo výške 7141,16 € malo preto byť predpísané žalobcovi nezákonne.

7. Preto podľa žalobcu spornou zostáva otázka, či v zmysle § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. je pre akékoľvek odpustenie (nepredpísanie) penále nutné, aby žalobca mal zaplatené do 30.04.2010 všetko poistné za obdobie do 31.12.2009 (ako tvrdí žalovaný) alebo pre odpustenie penále (prípadne nepredpísanie penále) sa skúma každé poistné za určité obdobie osobitne s osobitným dopadom na odpustenie.

K tomuto výkladu upozornil aj na tú skutočnosť, že podmienka o zaplatení všetkého poistného pred 01.01.2010 sa v ustanovení § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. nenachádza.

8. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila podaním, v ktorom uviedla, že ako odvolací orgán prvostupňové rozhodnutie preskúmala v celom rozsahu a zistila, že uvedené rozhodnutie prvostupňového orgánu bolo vydané v súlade s platnými právnymi predpismi.

Vzhľadom na uvedené požiadala, aby krajský súd žalobu žalobcu zamietol.

B)

9. Krajský súd v Bratislave ako súd prvého stupňa nariadil vo veci pojednávanie, na ktorom preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovanej v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe (§ 249 ods. 2 O.s.p.) ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie ako aj jemu predchádzajúci postup bol v súlade so zákonom, a preto žalobe nemožno priznať úspech. Preto ju podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol.

10. Po citácii dotknutých ustanovení zák. č. 461/2003 Z. z. si krajský súd osvojil právny názor žalovanej, t. j. že citovaný zákon o sociálnom poistení pri zistenom skutkovom stave v prejednávanej veci neumožňuje odpustiť penále.

Svoj právny názor krajský súd odôvodnil tým, že vo vzťahu k námietke žalobcu o včas dodatočne zaplatenom poistnom je nutné konštatovať, že žalobca naopak oneskorene odviezol poistné a príspevky

za obdobie január 2004 až máj 2008, júl 2008, august 2008, október a december 2008, čo aj medzi účastníkmi konania nie je sporné. Prítom krajský súd vychádzal z prílohy k prvostupňovému rozhodnutiu, z ktorého mal preukázané, že žalobca časť poistného a príspevok za mesiac august 2008, poistné a príspevok za mesiac december 2009 a zvýšené poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania neuhradil v zákonom predpísanej lehote do 30.04.2010.

11. Po citácii zákonného textu obsiahnutého v ustanovení § 293bl zák. č. 461/2003 Z. z. krajský súd uviedol:

„Z prílohy k prvostupňovému rozhodnutiu je zrejmé, že žalobca časť poistného a príspevok za august 2008, poistné a príspevok za december 2009 a zvýšené poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania neuhradil do 30.04.2010. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca mal zaplatiť aj dlžné poistné a príspevky za obdobie august 2008 a november 2009 a zvýšené poistné na poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povolania, čo však v stanovenej lehote nezaplatil. Súd pri uvedenom vychádzal z celkovej logiky a účelu ust. § 293bl ods. 1 zákona, t. j. generálneho pardonu, ktorý v podstate núti účastníkov daného sociálneho systému - odvodového systému, plniť si svoje zákonné povinnosti v zmysle zákona v stanovených lehotách a v správnej výške. Uvedené ustanovenie by sa potom minulo svojmu cieľu, resp. účinku, pokiaľ by príslušný subjekt zaplatil len určitú časť odvodov do spomínanej lehoty a určitú časť odvodov by potom nezaplatil do stanoveného dátumu. Až na základe splnenia uvedenej podmienky § 293bl ods. 1 zákona by potom mohlo dôjsť k nepredpísaniu, resp. odpustenie penále. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že žalobu žalobcu je potrebné zamietnuť podľa § 250j ods. 1 O.s.p.“

III.

Odvolaie žalobcu/stanoviská

A)

12. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 18.12.2013 (č. l. 28) proti rozsudku krajského súdu žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu konštatoval, že postup krajského súdu v predmetnej veci, ktorý pri výklade sporného ustanovenia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. vychádzal z logického a teleologického výkladu, je celkom nesprávny.

V súvislosti s uvedeným žalobca poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, podľa ktorého

„v prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom.“

13. Ďalej žalobca konštatoval, že mu nebolo objasnené, z čoho žalovaná vyvodila (to isté aj vo vzťahu ku krajskému súdu), záver o účele ustanovenia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. poskytnúť generálny pardon iba tomu platiteľovi poistného, ktorý mal zaplatené poistné a príspevky.

Nakoľko účel uvedeného ustanovenia nie je jednoznačný, tak bolo nutné podľa žalobcu aplikovať postup v zmysle hore citovaných záverov Ústavného súdu Slovenskej republiky.

14. Ďalej namietal, že pokiaľ mal zákonodarca v úmysle oslobodiť od platenia penále iba toho platiteľa poistného, ktorý zaplatí do dátumu 30.04.2010 všetko poistné za obdobie pred 01.01.2010, mal tento svoj úmysel v zákone výslovne vyjadriť. Toto však neučinil.

Na základe uvedeného je žalobca toho názoru, že krajský súd v napadnutom rozsudku vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci (odvolací dôvod v zmysle § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.).

15. Záverom žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie zruší a vráti vec žalovanému na ďalšie konanie.

B)

16. Z vyjadrenia žalovanej (č. 1. 33) zo dňa 24.02.2014 vyplýva, že žalobca neuviedol žiadne nové námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovanej.

17. Záverom navrhl, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“).

Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250j ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, a po vykonaní verejnej porady senátu dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) k záveru, že rozsudok krajského súdu je založený na procesných vadách, a z uvedeného dôvodu ho postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na nové konanie.

19. V zmysle konštantnej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu (najmä sp. zn. 3Obo 10/2008 z 11. júna 2008) je nedostatočné odôvodnenie:

„Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesný postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať tie procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok umožňuje, a to najmä zúčastniť sa pojednávania vo veci, byť vypočutý ako účastník, robiť podania, podávať opravné prostriedky a pod.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Vyjadruje to aj znenie ust. § 157 ods. 2 O.s.p. podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti má za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal navrhované dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Iba takéto rozhodnutie je odvolacím súdom preskúmateľné a účastníkom umožňuje posúdiť postup súdu prvého stupňa.“

20. Aj v prejednávanej veci žalobca očakával, že krajský súd mu v zamietajúcom rozsudku podá presvedčivú a jasnú právnu argumentáciu o tom, že jeho záver o aplikácii ustanovenia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. je chybný a prečo sa zmýlil.

Toto však v odôvodnení rozsudku krajského súdu jednoznačne absentuje. Ako bolo vyššie prostredníctvom citácie relevantnej časti textu rozsudku krajského súdu (viď bod č. 11) preukázané, krajský súd sa pri svojej argumentácii iba uchýlil k mechanickému konštatovaniu, že s prihliadnutím na celkovú logiku a účel ustanovenia § 293bl ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. je nutné podporiť záver žalovanej, že zákonodarca pri udeľovaní generálneho pardonu kládol dôraz iba na situácie, kedy bolo zaplatené všetko dlžné poisťné.

21. Krajský súd však okrem tohto strohého konštatovania neponúkol žalobcovi žiadny presvedčivý, a na tomto mieste musí ísť o výkladový argument, ktorý by jeho nejasný záver podporil.

V.

22. Vzhľadom na hore uvedené Najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 250ja ods. 3 posledná veta v spojení s § 221 O.s.p. z dôvodu podľa § 221 ods. 1 písm. f) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

23. Odvolací súd sa vzhľadom na procesné pochybenie súdu prvého stupňa vecou samou nezaoberal. Povinnosťou súdu prvého stupňa bude znovu konať a v ďalšom konaní sa riadiť právnymi názormi odvolacieho súdu vyslovenými v hore citovaných argumentoch ako aj zvážiť dôvodnosť ďalšej argumentácie žalobcu s doplňujúcim obsahom.

24. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože s poukazom na § 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 bude povinnosťou súdu prvého stupňa rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí vo veci.

25. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalovaného Najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).